

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027
ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 1 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ: 13	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

1. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Α΄ Γενικού Λυκείου, Α΄ Τεύχος, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012. = Κ.Ν.Ε.Λ. Α΄
2. *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας*, Β΄ Γενικού Λυκείου, Β΄ Τεύχος, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012. = Κ.Ν.Ε.Λ. Β΄
3. *Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας*, Τόμος Α΄, ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, Λευκωσία 2015. = Κ.Κ.Λ. Α΄
4. *Λεξικό λογοτεχνικών όρων*, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2004. = Λ.Λ.Ο.
5. *Δημιουργική Γραφή*, Οδηγίες Πλεύσεως, Υ.Α.Π., Λευκωσία 2012

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΛΥΚΕΙΟ

Γενικός σκοπός του μαθήματος της Λογοτεχνίας στο Εσπερινό Λύκειο είναι η εξοικείωση των μαθητών/μαθητριών με τη λογοτεχνία ως **αισθητικό** και **κοινωνικοπολιτισμικό φαινόμενο**, με στόχο την καλλιέργεια του λογοτεχνικού γραμματισμού, τη διεύρυνση της μορφωτικής τους συγκρότησης και την ανάπτυξη της **κριτικής** και **αισθητικής** τους αντίληψης.

Η **Σύνοψη Στοιχείων Λογοτεχνικού Γραμματισμού** λειτουργεί ως **υποστηρικτικό εργαλείο** για τη **διδασκαλία** και την **αξιολόγηση** του μαθήματος. Περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία λογοτεχνικού γραμματισμού που αναμένεται να κατακτήσουν οι μαθητές/μαθήτριες κατά τη φοίτησή τους στο Εσπερινό Λύκειο και αποτελεί κοινό πλαίσιο αναφοράς για εκπαιδευτικούς και μαθητές/μαθήτριες. Για αναλυτικότερη ενημέρωση, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ανατρέχουν στο θεωρητικό υλικό για τον Λογοτεχνικό Γραμματισμό που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Η διδασκαλία της Λογοτεχνίας βασίζεται στις αρχές της **διαφοροποιημένης διδασκαλίας**, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές εκπαιδευτικές εμπειρίες, τις μαθησιακές ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις ιδιαίτερες συνθήκες φοίτησης των μαθητών/μαθητριών. Ο/Η εκπαιδευτικός οργανώνει τη διδασκαλία με ευελιξία, προσαρμόζοντας το περιεχόμενο, τις δραστηριότητες και την αξιολόγηση στις δυνατότητες, στον βαθμό ετοιμότητας και στις ανάγκες της κάθε τάξης. Παράλληλα, η διδασκαλία στο Εσπερινό Λύκειο αξιοποιεί τις επαγγελματικές, κοινωνικές και βιωματικές εμπειρίες των μαθητών/μαθητριών, ώστε η προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων να συνδέεται ουσιαστικά με την προσωπική τους πραγματικότητα και να ενισχύει τη συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία.

Βασικές αρχές της διδασκαλίας των λογοτεχνικών κειμένων αποτελούν η έμφαση στο **περιεχόμενο** και στα **διαχρονικά μηνύματά** τους, η σύνδεσή τους με το **ιστορικό**, **κοινωνικό** και **πολιτισμικό** τους πλαίσιο, η **επικαιροποίησή** τους, καθώς και η **διακειμενική**, η **διαθεματική** και η **διακαλλιτεχνική** προσέγγισή τους.

Οι τρεις άξονες του Προγράμματος Σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών οργανώνεται γύρω από τρεις βασικούς άξονες:

Γνωστικό Περιεχόμενο: Εστιάζει στην καλλιέργεια του λογοτεχνικού γραμματισμού, στην ανάπτυξη της γλωσσικής και αισθητικής αγωγής, στην απόκτηση βασικών γνώσεων για τη λογοτεχνία και στην κατανόηση των κειμένων σε σχέση με το ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό τους πλαίσιο. Παράλληλα, επιδιώκει την ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας και την ορθή αξιοποίηση της βασικής λογοτεχνικής ορολογίας.

Αξιακό Περιεχόμενο: Αποσκοπεί στην καλλιέργεια ανθρωπιστικών και δημοκρατικών αξιών, στον σεβασμό της πολιτισμικής κληρονομιάς, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της διαφορετικότητας, καθώς και στην ανάπτυξη αισθητικού κριτηρίου και υπεύθυνης κοινωνικής στάσης.

Κομβικές Δεξιότητες του 21ου αιώνα: Επιδιώκει την ανάπτυξη της αναλυτικής, συνθετικής και κριτικής σκέψης, την κατανόηση διαφορετικών οπτικών, την παραγωγή τεκμηριωμένου προφορικού και γραπτού λόγου και τη δημιουργική αξιοποίηση της λογοτεχνίας για την ερμηνεία της πραγματικότητας.

ΣΥΝΟΨΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	
Τα γένη της Λογοτεχνίας	Ποίηση, πεζογραφία, θέατρο
A. Δημοτική Ποίηση	
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, υπερβολή, σχήμα κύκλου, ασύνδετο σχήμα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό, ζωντανές εικόνες, έμφαση στο νόημα και συναισθηματική ένταση
Χαρακτηριστικά Δημοτικής Ποίησης	Κανόνας της ισομετρίας Δεκαπεντασύλλαβος στίχος Επαναλήψεις Σχήμα των τριών Σχήμα του αδυνάτου Τυπικά επίθετα (σταθεροί χαρακτηρισμοί προσώπων ή πραγμάτων) Λιτός και ζωντανός λόγος
B. Παραδοσιακή Ποίηση	
Χαρακτηριστικά	Μέτρο, στροφές, ομοιοκαταληξία, λυρικό ύφος, συνάφεια τίτλου και περιεχομένου του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση <i>ποιητικού υποκειμένου</i> από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή
Γ. Μοντέρνα Ποίηση	
Χαρακτηριστικά	Ελεύθερος στίχος, απουσία μέτρου, απουσία ομοιοκαταληξίας, άνισες στροφές, χαλαρή στίξη,

	χαλάρωση της λογικής και νοηματικής αλληλουχίας, ασάφεια νοημάτων, σύμβολα, διασκελισμός, απλή και καθημερινή γλώσσα, αινιγματικός/αμφίσημος τίτλος σε σχέση με το περιεχόμενο του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση <u>ποιητικού υποκειμένου</u> από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή
Ποιητική λέξη – Σύμβολο Σημασία και συμβολιστική λειτουργία της ποιητικής λέξης Συγκινησιακός χαρακτήρας της ποίησης	Η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία τους ως συμβόλων Λειτουργία του ποιητικού συμβόλου ως εμπλουτισμένου γλωσσικού σημείου με μεταφορικές σημασίες Συναισθηματική και νοηματική αλληλουχία λέξεων
Δ. Πεζογραφία	
Βασικές μορφές έντεχνης πεζογραφίας	Διήγημα, μυθιστόρημα, νουβέλα, χρονικό, μαρτυρίες, ημερολόγιο, βιογραφία, (αυτό)βιογραφία, αυτοβιογραφική αφήγηση, παραμύθι, ευθυμογράφημα
Ο αφηγητής: η «φωνή» που αφηγείται	Διάκριση αφηγητή από τον συγγραφέα (Ο αφηγητής ως πλασματικό πρόσωπο/δημιούργημα του συγγραφέα) Τύπος αφηγητή (συμμετοχή στην ιστορία): <u>Ομοδιηγητικός:</u> συμμετέχει στην ιστορία που αφηγείται είτε ως πρωταγωνιστής (<u>αυτοδιηγητικός</u>) είτε ως αυτόπτης μάρτυρας/ δευτερεύων χαρακτήρας. <u>Ετεροδιηγητικός:</u> δεν συμμετέχει καθόλου στην ιστορία (αόρατος παρατηρητής). Πρόσωπο αφήγησης: Πρωτοπρόσωπη αφήγηση (σε α' πρόσωπο) Τριτοπρόσωπη αφήγηση (σε γ' πρόσωπο)
Αφηγηματική δομή Τα δομικά στοιχεία της αφήγησης	Αφηγητής, πρόσωπα (χαρακτήρες, ήρωες) χώρος, χρόνος, ιστορία, επεισόδια, πλοκή (η οργάνωση και η εξέλιξη των γεγονότων)
Αφηγηματικοί τρόποι	Αφήγηση, διάλογος, περιγραφή, μονόλογος, σχόλιο <u>Λειτουργία:</u> συμβάλλουν στην εξέλιξη της δράσης, στην παρουσίαση των προσώπων, στη σκιαγράφηση των χαρακτήρων και στη δημιουργία ατμόσφαιρας.
Αφηγηματικές τεχνικές	Τρόποι απόδοσης του λόγου των προσώπων: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος Τεχνικές σχετικές με τον χρόνο: <u>αναδρομή</u> (επιστροφή της αφήγησης σε γεγονότα που προηγήθηκαν της κύριας δράσης), <u>πρόληψη/προοικονομία</u> (προαναγγελία γεγονότων που θα συμβούν αργότερα), <u>επιτάχυνση</u> (παράλειψη μέρους της ιστορίας ή περιληπτική του

	απόδοση), <i>επιβράδυνση</i> (καθυστέρηση της εξέλιξης της αφήγησης μέσω εκτενούς περιγραφής ή σχολιασμού), <i>επανάληψη</i>
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο κείμενο	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Παραμύθια Βασικοί τύποι και χαρακτηριστικά του παραδοσιακού παραμυθιού Σχέση παραδοσιακών και σύγχρονων παραμυθιών	Μοτίβα και εκφραστικοί τρόποι, ομοιότητες και διαφορές ως προς το περιεχόμενο και τη μορφή ανάμεσα στα παραδοσιακά και στα σύγχρονα «ανατρεπτικά» παραμύθια επώνυμων συγγραφέων
Χιούμορ Τρόποι έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία και η λειτουργία τους	<u>Τρόποι έκφρασης του χιούμορ:</u> λογοπαίγνια, διφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, υπερβολή, ειρωνεία, σάτιρα, απρόσμενες ή ανατρεπτικές καταστάσεις, κωμικοί διάλογοι, άλλα γλωσσικά παιχνίδια <u>Λειτουργία:</u> δημιουργούν το κωμικό αποτέλεσμα, προκαλούν γέλιο ή χαμόγελο, σατιρίζουν πρόσωπα, συμπεριφορές ή κοινωνικές καταστάσεις, ανατρέπουν ή υπονομεύουν τη συμβατική αντίληψη των πραγμάτων, καλλιεργούν τον προβληματισμό μέσα από το χιούμορ.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ		Περίοδοι Διδασκαλίας
	Κρητική Αναγέννηση Κείμενο 1: Β. Κορνάρος, Ερωτόκριτος: ▪ [«Η σκηνή του αποχωρισμού»], (Γ' στ. 1355- 1450): http://archeia.moec.gov.cy/sm/15/erotokritos_a_lykeiou.pdf	4
Δείκτες Επιτυχίας-Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα - Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο και να διακρίνουν τη φωνή του	1. α. Διάκριση της φωνής του ποιητή-αφηγητή από τις φωνές των προσώπων του έργου (Ερωτόκριτος και Αρετούσα) μέσα από τους διαλόγους και την αφήγηση.	

από τις φωνές των προσώπων και από τον δημιουργό του έργου. 2. Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης. 3. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να κατανοούν τη λειτουργία τους. 4. Να αναπτύσσουν το αισθητικό και γλωσσικό τους κριτήριο, καθώς και συνδυαστική κριτική σκέψη. 5. Να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο. 6. Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους, με τους οποίους	β. Διάκριση του ποιητικού υποκειμένου από τον δημιουργό του έργου, Βίτσέντζο Κορνάρο. 2. α. Αναγνώριση της μεταφορικής σημασίας των λέξεων και των ποιητικών συμβόλων του αποσπάσματος («καμίνι της αγάπης», «σγουραφιά», «αίμα της καρδιάς», «φως», «κλειδί», «δέντρο»). β. Ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο το ποιητικό λεξιλόγιο και τα σύμβολα εκφράζουν τον έρωτα, τον πόνο του αποχωρισμού, την πίστη και την αφοσίωση των δύο ηρώων. 3. α. Αναγνώριση των βασικών εκφραστικών μέσων του αποσπάσματος (μεταφορά, παρομοίωση, υπερβολή, επανάληψη, προσωποποίηση). β. Κατανόηση της λειτουργίας των εκφραστικών μέσων: • μεταφορά: αποδίδει με παραστατικό τρόπο την ένταση του έρωτα και του αποχωρισμού («καμίνι της αγάπης», «σγουραφιά»), • παρομοίωση: ενισχύει τη ζωντάνια και την εκφραστικότητα, • υπερβολή: αναδεικνύει την απόλυτη αφοσίωση των δύο νέων («κάλλια θανάτους εκατό...»), • επανάληψη: προσδίδει έμφαση και λυρικό ρυθμό, • προσωποποίηση: ζωντανεύει αφηρημένες έννοιες και εντείνει τη συγκινησιακή φόρτιση. 4. α. Συσχέτιση της σκηνής του αποχωρισμού με άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης (μουσική, θέατρο, εικαστικές τέχνες), με έμφαση στην απόδοση του έρωτα και του αποχωρισμού. β. Σύγκριση του τρόπου με τον οποίο η λογοτεχνία και άλλες μορφές τέχνης εκφράζουν τα συναισθήματα των ηρώων. 5. α. Συνανάγνωση της σκηνής του αποχωρισμού με άλλα λογοτεχνικά κείμενα που πραγματεύονται τον έρωτα, τον αποχωρισμό και την πίστη των ερωτευμένων (π.χ. <i>Ρίμες Αγάπης</i>). β. Συσχέτιση του αποσπάσματος με την ιστορική και πολιτισμική πραγματικότητα της Κρητικής Αναγέννησης και αξιοποίηση στοιχείων από την Ιστορία και τη Μουσική για την ερμηνεία του έργου. 6. α. Διερεύνηση της σχέσης του Ερωτόκριτου και της Αρετούσας μέσα από τον διάλογό τους, με έμφαση στην
--	--

διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.

αγάπη, την αφοσίωση, την εμπιστοσύνη και την αμοιβαία πίστη.

β. Ερμηνεία της σύγκρουσης ανάμεσα στον έρωτα και στις κοινωνικές συμβάσεις, όπως εκφράζεται μέσα από την εξορία του Ερωτόκριτου και την αντίθεση της Αρετούσας στον επιβεβλημένο γάμο.

Εισηγήσεις – Δραστηριότητες:

1. Οι μαθητές/μαθήτριες ακούν απόσπασμα από τον Ερωτόκριτο με απαγγελία ή μελοποιημένη εκτέλεση (ενδεικτικά σε ερμηνεία του Νίκου Ξυλούρη ή άλλων καλλιτεχνών) και συζητούν πώς η μουσική, η φωνή και η ερμηνεία ενισχύουν τη συγκινησιακή φόρτιση της σκηνής του αποχωρισμού.
2. Στο πλαίσιο της δημιουργικής γραφής, οι μαθητές/μαθήτριες επινοούν έναν νέο χαρακτήρα ή ένα νέο επεισόδιο που μεταβάλλει την εξέλιξη της πλοκής και παρουσιάζουν πώς η παρέμβασή του επηρεάζει τη σχέση του Ερωτόκριτου και της Αρετούσας.
3. Προτείνεται συνανάγνωση της σκηνής του αποχωρισμού με το ποίημα Ανώνυμος, «Ρίμες αγάπης»: Λυρικά ερωτικά τραγούδια, αρ. 64 (Κ.Κ.Λ. Α', σ. 87), με στόχο τη σύγκριση του τρόπου με τον οποίο εκφράζονται ο έρωτας, η πίστη και ο αποχωρισμός στα δύο έργα.
4. Στο πλαίσιο διαθεματικής ή διακαλλιτεχνικής προσέγγισης, οι μαθητές/μαθήτριες συγκρίνουν διαφορετικές μελοποιήσεις του Ερωτόκριτου και συζητούν πώς κάθε μουσική απόδοση αναδεικνύει διαφορετικές πτυχές του έργου και των συναισθημάτων των ηρώων.

	Επτανησιακή Σχολή (1830-1980) Κείμενο 2: Δ. Σολωμός, Ελεύθεροι πολιορκημένοι: Σχεδιάσμα Β' 2, [«Ο Απρίλης με τον Έρωτα»], Κ.Ν.Ε.Λ. Α', σελ. 229-230	3
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα - Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	1. α. Αναγνώριση του ποιητικού υποκειμένου ως της φωνής που εκφράζεται στο ποίημα και διάκρισή του από τον δημιουργό, Διονύσιο Σολωμό. β. Σχολιασμός του τρόπου με τον οποίο το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει τη σύγκρουση ανάμεσα στη γοητεία της ανοιξιότικης φύσης και στον αγώνα των πολιορκημένων του Μεσολογγίου.	
2. Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	2. α. Ερμηνεία της μεταφορικής και συμβολικής λειτουργίας λέξεων και εικόνων, όπως «Ο Απρίλης», «ο Έρωτας», «τ' άρματα», «μάγεμα η φύσις», «όνειρο» β. Σχολιασμός του τρόπου με τον οποίο το ποιητικό λεξιλόγιο και οι συμβολικές εικόνες αναδεικνύουν το δίλημμα ανάμεσα στην ομορφιά της ζωής και στο χρέος της ελευθερίας.	
3. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να κατανοούν τη λειτουργία τους.	3. α. Αναγνώριση εκφραστικών μέσων, όπως προσωποποίηση («Ο Απρίλης με τον Έρωτα χορεύουν και γελούν»), μεταφορά, παρομοίωση, επανάληψη και αντιθέσεις β. Ερμηνεία της λειτουργίας των εκφραστικών μέσων στη δημιουργία ζωντανών εικόνων, λυρικότητας και στην ανάδειξη της αντίθεσης ανάμεσα στη φυσική ομορφιά και την ανθρώπινη δοκιμασία	
4. Να κατανοούν τους τρόπους, με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική/συλλογική συνείδησή τους.	4. α. Σύνδεση του αποσπάσματος με την πολιορκία και την Έξοδο του Μεσολογγίου, ως ιστορικό πλαίσιο του έργου β. Ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο οι ιστορικές συνθήκες αναδεικνύουν την αυτοθυσία, την ελευθερία και τη δύναμη της ανθρώπινης θέλησης απέναντι στις δοκιμασίες.	

5. Να αναπτύσσουν το αισθητικό και γλωσσικό τους κριτήριο, καθώς και συνδυαστική κριτική σκέψη. 6. Να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.	5. α. Συσχέτιση των εικόνων του ποιήματος με έργα ζωγραφικής ή μουσικής που αποδίδουν την άνοιξη, τη φύση ή τον Αγώνα του Μεσολογγίου. β. Σχολιασμός του τρόπου με τον οποίο διαφορετικές μορφές τέχνης αποδίδουν τα ίδια συναισθήματα και ιδανικά. 6. α. Συνανάγνωση του αποσπάσματος με άλλα λογοτεχνικά κείμενα που πραγματεύονται την ελευθερία, την αυτοθυσία ή τη σχέση ανθρώπου και φύσης. β. Αξιοποίηση ιστορικών γνώσεων για την κατανόηση της πολιορκίας του Μεσολογγίου και της σημασίας της για την ερμηνεία του ποιήματος. <u>Εισηγήσεις – Δραστηριότητες:</u> 1. Προτείνεται η ακρόαση μελοποιημένων αποσπασμάτων από τους Ελεύθερους Πολιορκημένους, με στόχο τη διερεύνηση της σχέσης ποιητικού λόγου και μουσικής έκφρασης. 2. Προτείνεται συνανάγνωση του αποσπάσματος με άλλα λογοτεχνικά κείμενα που αναδεικνύουν τη σχέση ανθρώπου και φύσης ή πραγματεύονται την ελευθερία και την αυτοθυσία. 3. Οι μαθητές/μαθήτριες εντοπίζουν και σχολιάζουν τις εικόνες της φύσης στο ποίημα και διερευνούν τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν ως αντίθεση προς τις συνθήκες της πολιορκίας. 4. Προτείνεται διαθεματική δραστηριότητα σε συνεργασία με το μάθημα της Ιστορίας, με θέμα την πολιορκία και την Έξοδο του Μεσολογγίου, ώστε να συνδεθεί το ιστορικό γεγονός με την ποιητική του αποτύπωση.	
--	--	--

	Κυπριακή Λογοτεχνία – Πρώτη γενιά της Αγγλοκρατίας Κείμενο 3: Βασίλης Μιχαηλίδης, «Η 9η Ιουλίου 1821 εν Λευκωσία Κύπρου», ΚΚΛ Α΄, σελ. 143-149.	3
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα - Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να κατανοούν τις σημασίες του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	1. α. Ερμηνεία της μεταφορικής και συμβολικής λειτουργίας λέξεων και εικόνων, όπως οι «κρυφοί ανέμοι», η «αστραπή», η «πουμπουρκά», η «συρτοθηλιά» και η «Ρωμιοςύνη», στο πλαίσιο του ποιήματος. β. Σχολιασμός του τρόπου με τον οποίο το ποιητικό λεξιλόγιο και οι συμβολικές εικόνες αποδίδουν την αγωνία, τη θυσία, την πίστη και την ελπίδα του κυπριακού ελληνισμού.	
2. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να κατανοούν τη λειτουργία τους.	2. α. Αναγνώριση εκφραστικών μέσων, όπως μεταφορά, προσωποποίηση, παρομοίωση, επανάληψη, υπερβολή και αντίθεση, στο ποίημα. β. Ερμηνεία της λειτουργίας των εκφραστικών μέσων στην ανάδειξη της δραματικής έντασης, του ηρωικού χαρακτήρα των προσώπων και της συγκινησιακής φόρτισης του έργου.	
3. Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ».	3. α. Αναγνώριση του συλλογικού χαρακτήρα του ποιήματος μέσα από τη χρήση της «Ρωμιοςύνης» ως συμβόλου του κυπριακού και του ευρύτερου ελληνισμού. β. Σχολιασμός του τρόπου με τον οποίο η προσωπική στάση και η θυσία του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού μετατρέπονται σε συλλογικό πρότυπο αντίστασης, ελευθερίας και εθνικής αξιοπρέπειας.	
4. Να αναπτύσσουν το αισθητικό και γλωσσικό τους κριτήριο, καθώς και συνδυαστική κριτική σκέψη.	4. α. Συσχέτιση της ποιητικής απόδοσης των γεγονότων με εικαστικές, μουσικές ή θεατρικές αναπαραστάσεις της 9ης Ιουλίου 1821. β. Σχολιασμός του τρόπου με τον οποίο διαφορετικές μορφές τέχνης αποδίδουν τη θυσία, τον ηρωισμό και την ιστορική μνήμη.	

5. Να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.	5. α. Συνανάγνωση του ποιήματος με άλλα λογοτεχνικά έργα που πραγματεύονται την ελευθερία, την αυτοθυσία και την αντίσταση. β. Αξιοποίηση ιστορικών γνώσεων για τα γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης και της 9ης Ιουλίου 1821 στην Κύπρο, ώστε να ερμηνευθούν πληρέστερα τα πρόσωπα, τα γεγονότα και τα μηνύματα του ποιήματος.	
6. Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.	6. α. Ένταξη του ποιήματος στο ιστορικό και γραμματολογικό του πλαίσιο. β. Σχολιασμός του τρόπου με τον οποίο το ιστορικό γεγονός της 9ης Ιουλίου 1821 μετασχηματίζεται σε ποιητική έκφραση της θυσίας, της ελευθερίας και της ιστορικής μνήμης.	
7. Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια.	7. α. Αναγνώριση στοιχείων που αναδεικνύουν την ιδιαίτερη φυσιογνωμία της κυπριακής λογοτεχνίας, όπως η χρήση της κυπριακής διαλέκτου και η αξιοποίηση της τοπικής ιστορίας. β. Συσχέτιση του ποιήματος με άλλα έργα της νεοελληνικής λογοτεχνίας που αναδεικνύουν τον αγώνα για την ελευθερία, την ιστορική μνήμη και τη συλλογική ταυτότητα.	
8. Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη.	8. α. Διερεύνηση των αξιών της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της αυτοθυσίας, όπως προβάλλονται μέσα από τη στάση του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού. β. Σύνδεση των μηνυμάτων του ποιήματος με τη σημασία της ιστορικής μνήμης, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας στη σύγχρονη κοινωνία.	
	<u>Εισηγήσεις – Δραστηριότητες:</u> 1. Προτείνεται η ακρόαση μελοποιημένων αποσπασμάτων της 9ης Ιουλίου 1821 εν Λευκωσία Κύπρου και συζήτηση για τον τρόπο με τον οποίο η μουσική ενισχύει τη συγκινησιακή δύναμη και το ηρωικό περιεχόμενο του ποιήματος. 2. Προτείνεται η αξιοποίηση αποσπασμάτων από τη θεατρική ή τηλεοπτική μεταφορά της ποιητικής σύνθεσης, ώστε οι μαθητές/μαθήτριες να συγκρίνουν τον τρόπο με τον οποίο αποδίδονται τα πρόσωπα, τα γεγονότα και η ατμόσφαιρα στο λογοτεχνικό κείμενο και στη σκηνική ή οπτικοακουστική του απόδοση.	

	3. Προτείνεται συνανάγνωση με άλλα λογοτεχνικά κείμενα που πραγματεύονται την ελευθερία, την αυτοθυσία και την αντίσταση, με στόχο τον εντοπισμό κοινών θεμάτων και αξιών. 4. Προτείνεται διαθεματική δραστηριότητα σε συνεργασία με το μάθημα της Ιστορίας, κατά την οποία οι μαθητές/μαθήτριες διερευνούν τα ιστορικά γεγονότα της 9ης Ιουλίου 1821 και εξετάζουν πώς μετασχηματίζονται σε ποιητικό λόγο από τον Βασίλη Μιχαηλίδη.	
	ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	9
	ΣΥΝΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	2
	ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΙΣ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	2

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
ΓΡΑΠΤΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ
Ένα (1) Διαγώνισμα διάρκειας σαράντα (40') λεπτών για κάθε τετράμηνο	- Προφορική επίδοση - Κατ' οίκον εργασία - Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης (διαθεματικές εργασίες, εργασίες τύπου Project, κ.ά.) - Συμμετοχή σε διαγωνισμούς